

Jegyzetek

1. A BOLDOGULT R. V. TRUSZOVA ÜZENETEI, op. 17. 1976–1980.
2. A CSÜGGEDÉS ÉS KESERŰSÉG DALAI, op. 18. 1980–1994.
3. Félrefordítás. Az „опальный” jelentése „kegyvesztett”. A vers Ahmatova látogatását örökíti meg a Sztálin-ellenes költeményéért Voronyezsbe száműzött Mandelstammnál.
4. VEGYESKAR JÓZSEF ATTILA VERSÉRE, 1949.
5. A kottában két megjegyzés is van a második dal végén az énekszólam alatt: „беззвучно, только шевелья губами” – „némán – csak szájmozgással [artikulálni az egész sort]”, és „...и, может быть прибавить в глубине души: увы!...” – „...és, hozzá lehet tenni a lélek mélyén: Jaj!...”. Az ének fölé írt előadói utasítás: „в умилении” – „meghatottan”.
6. Kurtág egyik legújabb műve, COLINDĂ-BALADĂ, op. 46.
7. Cornel Groza, a 2009. március 29-i kolozsvári ősbemutatójának karmestere.
8. „cantare la melodia come se fosse senza fioriture”.
9. Op. 19. 1979–1982.
10. Debussy: ARIETTES OUBLIÉES PAUL VERLAINE VERSEIRE, no. 4, CHEVAUX DE BOIS [KÖRHINTA].
11. Op. 42. HEGEDŰRE, BRÁCSÁRA ÉS ZENEKARRA, 2002–2003, rev. 2007.

Turbuly Lilla

ALKONYKAPCSOLÓ

Hát itt van, nézd, ez az októberi este
(még egy órája sincs, hogy láttalak),
de nem vagy itt, így nem nézheted, persze,
vagy mégis, csak néhány utcával távolabb.

Ahogy te elköszönsz, az mindig mintha végleg,
de főleg most, hogy hűvösebbre vált
a frontok űzte késő nyári képlet,
kijózanítva azt, ki más időkre várt.

Van az a hosszú pillanat, csak azt akartam,
hogy most az egyszer várd ki itt velem,
mikor a nappal és az est közötti harcban
épp döntetlenre áll a küzdelem.

Csak nézni, hogy a fény lassan kifogy,
és nem remélni, nem gondolni semmivel,
de egy kigyúló lámpasorról tudni, hogy
mikor van vége, és hol kezdődik el.

Szlukovényi Katalin

HELYZETDAL III.

Éjszaka, mikor lüktetnek az árnyak,
s a fűszál hegyén esőcsöpp remeg,
a suttogó szél kérdem: mire várjak,
s a fákat kérem, hogy segítsenek.

Makacs fák: sarjadnak a létezésből
az égbe törve értelmetlenül,
és mégis, aki kérdés nélkül épül,
önmagán az kerekedik felül.

Az él, aki boldogan öntudatlan,
csak legyen föld és napmeleg eső,
akinek az fontos, ami ahogy van,
és nem az, ami ebből érthető.

HIÁNYSZONETT

Tévedtünk, na. Előfordul ilyen
mással is. De túl minden tévedésen,
köszönöm neked, hogy mindazt megéltem
veled, amit te megéltél velem.

És köszönöm, hogy bár nem vagy jelen,
voltál annyit, hogy van mit felidézniem
akárhány álmatlan, magányos éjen
és sietős, rosszkedvű reggelen.

Mert ami volt, az mindörökre van,
s hogy elmúlt, csak azt bizonyítja, hogy volt,
hisz azóta is minden, ami van,

attól olyan, ami volt, akárhogy volt,
s akárhol vagy, veled vagyok magam.

TURIZMUS

Mohos tetejű, nagy, kerek kövek:
hideg teknősök századlassúsággal
vándorolnak a fény, a szél, a víz,
a jég évszakonkénti ritmusára.

Odanézünk – s már el is húz a busz,
látványt látvány után hadar az ablak,
a szembeszélben tájak, emberek,
szavak egymást letiporva rohannak.

Szép ez a nyüzsgés, csak a réseken
bevágó huzatban egy kicsit fázom.
Lötyög rajtam a másokra szabott
idő, mint a kölcsönkapott kabátom.

Vörös István

FÉLELEM A BOHÓCTÓL

Napok óta nem tudom, hány
óra. És azt se igen, milyen
nap van. Nyaralunk.
A legnagyobb luxus,
ami a nyaralással jár,
épp ez a nem tudás.
Harc dúl a világban

a butaság luxusáért.
A rendőrök és vagyonőrök
helyét majd butaságőrök
veszik át. Rend legfeljebb
a gyerekszobában lehet,
de mindig kiborul
egy játékosdoboz.

Rendek? Másoknál nemesebb
és papabb rétegek nélkül?
A butaság a legnagyobb
vayon. Ha megengedheted,
hogy a tudást ne a fejedben tartsd.
Órrel kell védekezni a
véletlen megértés ellen.

Ki tud egy bohóc szemébe
nézni félelem nélkül?

BÚCSÚ A JELMEZEKTŐL

Ki tud egy bohóc
szemébe nézni félelem
nélkül? Ki ne szeretné
lelökni a kötéláncost?
Ki ne kívánná az
idomár széttépését,
vagy azt, hogy az

oroszlán sörénye lángra
kapjon, ha tüzes
karikán ugrik át?
A műlovar alatt
bokrosodjon meg a
póni. A késdobáló
találja végre telibe
a feleségét. Az elefánt

zöldüljön be. A
cirkuszkocsit bírságotják
meg tilosban parkolásért.
Törjenek be majmok
a trapézra játszani.
A kupola váljon
átlátszóvá, és a

telihold fényében végre
ismerjük rá önmagunkra is.

Beck Tamás

A LÖWENSOHNÉK BÁTYJA

A temetőben kezdődött: a Löwensohnék bátyja
megölt testvérei sírjánál ma is azt remélte,
hogy lét és nemlét között a félig áteresztő hártya
pár pillanatra fölhasad és kinyújtott kezével

egy arcot érint meg, melyen időközben borosta
nőtt, mert képzelet és valóság között szorosra
kötött csomó az összefüggés... Nézttem, miközben leültem,
s az átható gyanú egymást keresztező tekintetünkben

egyre pulzált; mintha én lennék oka annak, hogy itt van,
hiszen már őseim is üldözték övéit a gójjimban.
Elindultam felé, aztán rájöttem, hogy nem kéne mégsem:
mit is mondhatnék neki, hogy legalább félreértsen?

Láttam pedig naponta addig is, talán szemében a könnyek
hatottak rám most újszerűen; mintha gyerekkori könyvet
vennék kezembe évtizedek elteltével újra és a zagya
szövegben rábukkanék váratlanul egy másik olvasatra.

Szenvtelenül haladt elmúlása, ez a progresszív betegség,
és szinte láttam, hogyan falja fel apránként a testét,
mert rejtve él bennünk a múlt, ahogy az emészthetetlen
salak is csak néha ad hírt magáról a belekben,

de úgy pusztít, ahogy gyökerek rombolják szét a műutat majd.
Hazaindultam és hirtelen meglódult utánam,
mintha most szánná rá magát, hogy szeretteit fölkutassa,
levelek sodródtak a porban, mint belelőtt tetemek a Dunában,

ő csak jött, s arra gondoltam, ez igazán kellemetlen,
mint megakadt lemez, egy történelemóra járt a fejemben,
gyáva vagy, ismételtettem magamnak, gyáva féreg,
pedig az érzélem lehántva róluk, ezek csak száraz tények,

hirtelen mégis elvakított a vélt felelősség,
– éjsötét pincéből felbotorkálót az erős fény –
szembefordultam volna, de nem engedelmeskedett a lábam,
még az elkésett bocsánatkérést is szabotáltam,

és tudtam jól, ha otthon, a néhány négyzetméternyi panelben behunyom majd végre a szemem, ott áll a Löwensohnék bátyja; jobbra-balra forgatom fejem, csak ránézniem ne kelljen, de ő vállamra teszi a kezét és megszólal: „Na, látja...?!”

Krasznahorkai László

SZÁMLA

Palma Vecchiónak, Velencébe

Bennünket kerestél, és mi tudtuk, mit akarsz, így hát elküldtük Lucretiát, és elküldtük Florát, elküldtük Leonórárt, és elküldtük Elenát, aztán ment Cornelia, és ment Diana, és így ment ez januártól júniusig, októbertől decemberig, ment Ofélia, és ment Veronica, ment Andriana, és ment Danae, aztán Venus, lassan minden kövér és üde kurva és kurtizán megfordult nálad, a lényeg az volt, ami minden velencei férfinál, hogy magas és tiszta legyen a homlok, hogy széles és gömbölyű legyen a váll, és széles és tágas a mellkas, hogy nyíljon ki, hogy nyíljon szét az amúgy is mélyre eresztett camicia fölött a test, és zuhanjon lefelé a tekintet a csábító pofikáról a friss, az édes, a két kívánatos mellre, mutattad mindig Federicónak, aki a rendelésedet hozta, és aztán mutatta Federico is nekünk, hogy igen, mint a múltkor, olyan legyen, széles és tágas, mint a völgy, a Val Seriana, ahonnan jöttél, vigyorgott Federico, mert azt kerested szerinte, a bergamói völgyet, ahonnet származol, és azt mesélte, s ezt megerősítették a többiek is, hogy nem is nagyon érdekel téged más ezen kívül, legalábbis semmi abból, ami lent a hús sötét titka, csak itt fenn a bodros, szőke haj, a villanó szempár, a lassan szétnyíló ajak, szóval a fej, s aztán mindaz, ami ott alant az álltól lefelé elterült, a széles, gömbölyű válltól a szétterülő tája az illatos testnek, a többi nem, mindig azt kérted tőlük, hogy eresszék le a váll alá a pántot, a vállat, szóltál rájuk, mindig és teljesen szabadon akarom látni, de ezzel együtt akartad látni a camicia fehér csipkeszegélyének homorú ívét is az egyik válltól a másikig, az ívet, mely most nem sokkal a mell festett bimbója felett futott végig, de amelyik egykor mint az ég horizontja rajzolódott ki, középen mélyen a faludra ereszkedve, a serianai völgy felett, ezt nem magyaráztad el nekik, erre csak Federico jött rá egy idő után, de nem magyarázta el ő sem, neked meg kérdést feltenni, különösen a képeidre vonatkozóan, végképp nem lehetett, hogy ugyanis miért festesz olyan nem is kövér, hanem egyenesen olyan irtózatosan hatalmas nőket, egyetlen kérdést sem engedted meg, különben is hamar elvesztetted a türelmedet, és türelmetlenségemben gyakran kitakartattad a mellüket egészen, de aztán, mint mondják, szinte mindig visszahúzottad rájuk valamelyest a ruhát, azt se tudták így, mit akarsz tőlük, volt, aki félt, mert annyi mindent hallott, és bár mindenre kész volt, félni azért félt, hogy veled, hogy nálad, a te bottegádban valami olyasmit kívánnak tőle, amire nem lesz képes, hogy megtegye, de mint mondták, nem akartál te semmit, s mi több, gyakran előfordult, hogy nem is marasztaltad őket, fizettél, s még egy fürt szőlőt sem kaptak, miután abbahagytad